

MANDBJERGHØJ GRAVHØJ

8920 Randers NV

1: 2 af de 3 helleristningssten fra Mandbjerghøj - her i opmalet tilstand.

2: Mandbjerghøj-stenene ud til vejen gennem Øster Velling Skov.

3: Mandbjerghøj-stenene og deres fredningssten set fra nordvest.

4: Helleristningsstenene i kant af marken. I baggrunden ses den svage forhøjning efter Mandbjerghøj-gravhøjen.

Administration

Ejerforhold
Oprettet
Sidste rettelse
Tilsyn og beskadigelser
Pleje, skiltning og 100 m.-zone
FREDNINGSNR.
STEDNR.

Privatejet
2001
02-2021
Kulturarvsstyrelsen - [KUAS](#)
[Randers Kommune](#)
[2012-67](#)
[130717-15](#)

Find Fortidsmindet med GPS

GPS
Længdegrad 9.861345
UTM-system
Breddegrad 56.438978
E 553109 N 6255271

Beskrivelse

Ud til vejen gennem Øster Velling Skov nord for Øster Velling by står i dag to små granitsten med indhuggede geometriske cirkelmønstre fra bronzealderen. En fredningssten i granit ved siden af stenene markerer stedet.

1: 2 af de 3 helleristningssten fra Mandbjergghøj - her i opmalet tilstand.

2: Mandbjergghøj-stenene ud til vejen gennem Øster Velling Skov.

De to helleristningssten står nær deres oprindelige plads. På marken ca. 50 m. bag stenene ses endnu en svag overpløjet forhøjning, som er den sidste rest efter gravhøjen "Mandbjergghøj".

3: Mandbjergghøj-stenene og deres fredningssten set fra nordvest.

Her blev den første af i alt 3 helleristningssten fundet i 1857 af Nationalmuseets udsendte medarbejder kunstmaleren R. H. Kruse. Stenen indgik i den fodkrans af sten som omsluttede højen - en såkaldt randstenskæde.

4: Helleristningsstenene i kant af marken. I baggrunden ses den svage forhøjning efter Mandbjergghøj-gravhøjen.

I 1880 besluttede den daværende gårdejer Peter Bak at sløjfe gravhøjen og benytte jorden herfra til opfyldning af en nærliggende mergelgrav. Under dette arbejde stødte man på en stendynge og efter kontakt til museet blev Mandbjergghøj udgravet.

5: De tre helleristningssten fra Mandbjergghøj i opmalet tilstand. Nederst den først fundne sten som nu er på Randers Museum.

Samme år genfandt man den tidligere opdagede helleristningssten og mod en erstatning på 10 kr. blev den overført til Nationalmuseet. Stenen kan nu ses på Kulturhistorisk Museum i Randers, hvor den indgår i museets bronzealderudstilling. Under udgravningen fremkom også de to andre helleristningssten som nu står på stedet.

6: Opmalet billedsten på Randers Museum

Gravhøjen, som næsten ikke længere ses, har oprindeligt været omkring 24 m i diameter og ca. 4 m høj. Midt i højen lå en typisk mandsgav fra ældre bronzealder ca. 1.500 f.Kr. I graven fandtes et bronzesværd og en guldbelagt bæltekrog, som indeholder de samme cirkelmotiver som ses på helleristningsstenene, og som daterer højen og helleristningsstenene.

7: Kun en svag forhøjning i marken røber i dag hvor Mandbjergghøj lå indtil 1880.

Ligesom den først fundne sten indgik de to nyfundne helleristningssten også i højens randstenskæde. Helleristningerne har sikkert oprindeligt været opmalet ligesom vikingetidens runesten, da de indhuggede spor i stenen som regel kun vanskeligt ses med det blotte øje. Opdagelsen af helleristninger er derfor mange gange tilfældig og meget afhængig af lysforholdene. Det bedste lys er stærkt skrålys - enten naturligt eller ved hjælp af en lampe om natten.

8: Tegning af sværdskaftet og den guldbelagte bæltekrog fra Mandbjergghøj-graven.

Fra randsten i andre gravhøje kendes indhuggede skibsbilleder og lignede geometriske mønstre i form af hjulkors, stiliserede menneskefigurer og soltegn. Hvilken funktion og formål helleristningerne har haft, får vi nok aldrig svar på. Uden et detaljeret kendskab til bronzealderens kult, samfund og forestillingsverden er det umuligt at give en entydig tolkning af helleristningerne. Helleristningerne giver dog sammen med de mange metalfund med ofte ypperlig ornamentik et lille indblik i bronzealderens rige symbolverden hvor især solen, skibet, hesten og slangen ofte er gengivet.

9: De to Mandbjergghøj-sten set fra vest

10: Detalje af cirkelmotiverne på den sydligste af Mandbjergghøjstenene.

Læs mere om Mandbjergghøj og naturen i Øster Velling skov på Randers Kommunes hjemmeside - [Klik her!](#)

- Eller se PDF-artikel - [Klik her.](#)

